

Παλιός Της Αειοπερις

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΕΤΟΠΕΤΡΙΤΩΝ (ΔΩΔΩΝΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Α' ΕΤΟΣ 7ο

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 75

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1978

Έκδότης - Διευθυντής : ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Ι. ΜΑΝΟΣ

Ξεσητεμένοι Ήπειρώτες.

Έμφυσηστε στα παιδιά σας συνείδηση ήπειρωτική. Είναι ιστορική ανάγκη.

Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΜΑΣ

1901 — 1978 : Έβδομηντα έφτα χρόνια φιλανθρωπικής, πατριωτικής και εκπαιδευτικής δραστηριότητας.

Την 31 - 10 - 78 έγινε η παραλαβή του Άρτοποιείου από τον κ. Βασ. Βαταβάλη και η παράδοση αυτού στον κ. Δημ. Σιουλή παρουσία όλων των μελών του Δ. Σ. Τόσο η παραλαβή όσο και η παράδοση του άρτοποιείου μας έγινε με πνεύμα κατανόησης. Έτσι το θέμα που απασχολούσε επί πολύ το Δ.Σ. τελείωσε.

Το εύχαριστο για την Αδελφότητά μας είναι το γεγονός ότι το ΑΡΤΟΠΟΙΕΙΟ πήγε πάλι σε δικιά μας χέρια. Η συνεργασία μας και με τον νέο ένοικιοστή πιστεύουμε ότι θα είναι η ίδια και πνεύμα κατανόησης και καλής θέλησης θα διακρίνεται πάντοτε στις σχέσεις μας. Εμείς σαν Δ. Σ. εχόμεστε στον κ. Δημ. Σιουλή καλές δουλειές και οικογενειακή ευτυχία.

Για την σύνταξη των συμβολαίων ο νέος ένοικιοστής ως άμοιρη επίληψη το ποσό των 6.000 δρχ. στον Γ. Γραμματέα της Αδελφότητάς μας κ. Δημ. Θεοχ. Μάνον διηγώρον. Ο κ. Μάνος προσέφερε το ανώτερο ποσό στην Αδελφότητα και συγκεκριμένα υπέρ όστεοφυλακίου εις μνήμη του άειμνήστου δικηγόρου συγχωριανού μας Σωτ Μάνου Τσαμπούρη.

Η Αδελφότητα την 27 - 10 - 78 πραγματοποιήσει έκδρομη στο χωριό. Η κακοκαιρία και το άφθονο χιόνι που δρόμασε στο χωριό δεν έμπόδισε τους έκδρομείς να περά-

σουν ένα εύχαριστο διήμερο. Το Δ. Σ. είναι υποχρεωμένο να ευχαριστήσει όλους τους έκδρομείς για την κατανόηση που έδειξαν σε όλη τη διάρκεια της έκδρομης σχετικά με τις δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε όλοι μαζί.

● Εισφορές υπέρ όστεοφυλακίου. Από τον κ. Βασίλη Βαταβάλη δραχ. 1.000. Από τον κ. Δημήτριο Θεοχ. Μάνο δραχμές 500.

● Άλλη μία φορά το Δ. Σ. παρακαλεί τους γονείς συγχωριανούς να στείλουν στην Αδελφότητα αντίγραφο του απολυτηρίου ή του ενδεικτικού των παιδιών τους. Το ίδιο για να δούμε ποιά παιδιά πρέπει να βραβευτούν.

● Ός γνωστόν ο δρόμος προς τον Κάτω Συνοικισμό είχε αποκλειστεί εξ αιτίας των έργων υδρεύσεως. Ηδη συνεργείο του αναδόχου εργολάβου εργάζεται προς τακτοποίηση του δρόμου και γενικώς ύδρευση των σωλήνων του νέου ύδραγωγείου.

ΤΡΟΧΑΙΟ ΑΤΥΧΗΜΑ

Στις 26—10—78 κι έξω από το μαγαζί του πατέρα του, το υπ' αριθμ. HE3872 I.X. αυτοκίνητο με οδηγό τον Αλέξανδρο Παπαδάκη, παρέσυρε και τραυμάτισε τον 10 ετή Μάριο Βασ. Μάνον. Ο μικρός Μάριος νοσηλεύεται στο ΚΑΤ Κηφισιάς κι εύρεται εκτός κινδύνου.

Ο ΑΗ - ΒΛΑΣΗΣ

Έπειδή ανακινήθηκε τελευταία ζήτημα αν υπάρχει χωριό στην τοποθεσία «Αη - Βλάσης» και άκουστηκαν και μερικές απόψεις κρίνουμε σκόπιμο ν' αναδημοσιεύσουμε, όπως αναγγείλαμε, το τι έγραψε ο Ιερέας Δημ. Καπώνης στην σειρά «ΟΙ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ» στο φύλλο μας του Οκτωβρίου 1973.

Γιατί τόσο όμορφοι του χωριού μας οι τόποι, αφού είναι και φαίνονται τόσο κακοτρόχαλοι; Ένας Νάος και ένα κομμάτι γής και αύλος, ο Νάος, και ο τόπος, στη γή του τόπου μας. Άλλα χαμένος ο πρώτος και βουδός ο δεύτερος. Ήχαν και οι δυο κάποτε ζωή, αλλά εξωστρατισμένη - χαμένη έως τώρα. Είναι δύσκολη η προσπάθεια για ανγέντρωση ύλικού για θαμμένα κτίσματα και τόπους με άγνωστη ιστορία. Σκάβοντας όμως κανείς το παλιό νεκροταφείο της παραδόσεως, κάτι θα βρή, κάτι θα μάθ.

Από μικρό παιδί ακόμα, ο τόπος αυτός με τραβούσε πολύ. Τον επισκεπτόμουν πολλές φορές. Προπαντός στις αρχές του κάθε καλοκαιριού που φύλαγα τα καλαμπόκια στον Γκούλιαρα από τα άγριο γούρνα. Όταν αυτό γινόταν, ένοιωθα μέσα μου ότι κάποια ιερότητα με άγκάλιαζε και μυστικά μου ψιθύριζε: «Θέλω να προσπαθήσεις να με ξεθάψετε από εδώ και τότε θα μάθετε για την ιστορία μου που είναι θαμμένη — χαμένη εδώ μέσα

μου. Παρ' όλες λοιπόν τις δυσκολίες, ήρθε το πλήρωμα του χρόνου να ξεθάψω με την ζωή του χαμένου Ναού και του τόπου αυτού και να μάθω μερικά για την ιστορία του. Πηγάς που με βοήθησαν ήταν:

1) Η διάπλαση και οι όμορφες του τόπου.

2) Η συλλογή, έστω και με δυσκολία, πληροφοριών και στοιχείων εκ μακρινών λαϊκών παραδόσεων.

3) Ένας άλλος τόπος σιωπηλός εκεί κοντά.

Και σ' αυτόν τόπο αυτόν ο Δημιουργός σκόρπισε απλόχερα την όμορφιά για χάρη ανθρώπων.

α) Η διάπλαση και οι όμορφες του τόπου. Η μαγευτική κοιλιά που ξεκινάει από τον Γκούλιαρα και το λαγκάδι της Μικρής με τα κατάφυτα δροσιά πλατάνια. Γράβις ζηλαντιές Ρίκια και κουμαριές

Το γνωστό φαράγγι του Σαλπού με τον ογκώδη, άτριο και γρανιτώδη βράχο του προς δυσμάς. Οι κρεμαστές εις αυτόν φυσικές πέτρινες καζάνες που είναι ή μία επάνω στην άλλη (περίεργο γεωφυσικό φαινόμενο).

Το βερό και σκοτεινό θυθό του φαράγγιού που με την πέραν του κατ' αίσθησιν μυστική του, οι αρχαίοι έπρεπε και εκεί να όρίσουν την πύλη του Άδου, και όχι (Συνέχεια στη σελίδα 3)

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΨΥΧΡΟΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΟΥΛΙΝΙ ΤΟ 1940 ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τού κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΠΟΥΡΑΤΖΗ
Συμβούλου της ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ Σ. Ε.

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Την επίθεση την είχαν αρχικώς προγραμματίσει για τον Απρίλιο 1940 και μετά την ανέλθον διαδοχικώς, λόγω μη συγκαταθέσεως αρχικά του Χίτλερ για τον Αύγουστο, μετά για τη 1 - 10 - και τέλος στο άνωτατο πολεμικό Συμβούλιο παρ' ούτως ή άλλως Μουσουλίνι, του Τσιάνο και του αρχηγού του επιτελείου Μπαντόλιο την 15 - 10 - 1940, αφού ο Μουσουλίνι ανέκοιωσε την δυσσέρεκέα του κατά του Χίτλερ από την συνάντησή της 12 - 10 - 1940 στο Μπρένε* στην οποία τον έφερε από τελεσεσμένο γεγονός της υπό της Γερμανίας καταλήγει της Ρουμανίας, δήλωσε ότι κι αυτός θα δημιουργήσει τελεσεσμένο γεγονός για την Ελλάδα.

Τελικά ή απόφαση επίθεσης κατά της χώρας μας μετά προηγούμενη εισβολή ληστοσυμμοριών με σκοπό σε πρώτη φάση την κατάληψη μέσα σε 15 ημέρες της Ήπειρου και σε συνέχεια πίεση προς Θεο) νίκη και προέλαση προς Αθήνας, για την ολοκληρωτική κατάληψή μας μετά της νήσου Κρήτης και των άλλων νήσων και καθορίσθηκαν οι λεπτομέρειες της εισβολής και των περαιτέρω προωθήσεων των δυνάμεων εισβολής.

Η Κυβέρνηση, τελούσα εν γνώσει των ανωτέρω αποφάσεων, προέβη στην ενίσχυση της 8ης Μεραρχίας με πρόσκληση τοπικών όρισμένων ηλικιών έφεδρων (στην Ήπειρο - Μακεδονία - Θράκη) δθεν γ' εκπαιδευση και με ευρείας ατομικής προσκλήσεις ειδικοτήτων και έφεδρων αξιωματικών εκ Μονίμων και έσε Έφεδρων και θέτουμε εις κατάσταση έτοιμότητας την χώραν, πήρε όλα τα κατάλληλα μέτρα άποφυγής του σιφιδιασμού και καθόρισε σ' όλες τις λεπτομέρειες του το σχέδιο έπιστοσεύσεως και κινητοποίησης των μονάδων σε περίπτωση κηρύξεως του πολέμου.

Ταυτόχρονα διεξήγαγε διαπραγματεύσεις μυστικές με τους Άγγλους για δυνατότητες ενίσχυσε

διά της Αεροπορίας και του Στόλου της.

Η Κυβέρνηση από λόγους άδραφροσύνης υπέδειξε στο Βασιλικό Θέατρο να κάνει έναρξη των χειμανιάτικων παραστάσεών του με το έργο του Πουτσίνι «Μαντάμ Μπατερφλάυ» στις 25 - 10 - 40 και άργάνωσε φιλοίταλική εκδήλωση συνοδελφώσεως των 2 γειτονικών λαών παρουσία του Ιταλού πρεσβευτού και πρεσβευτών άλλων χωρών. Ο Γκράτσι - Ιταλός πρεσβευτής - σε ανταπόδωση άπεφάσισε να κάνει μεγάλη Ιταλική δεξίωση (κωμωδία) στην Ιταλική πρεσβεία την 26 - 10 - 1940 στην διάρκεια της οποίας έλήφθη και το κείμενο του τελεσιγράφου που θα έπέδιδε στον πρωθυπουργό μας στις 3 το πρωί της 28 - 10 - 1940.

Στην δεξίωση αυτή παρέστησαν μόνον ο μόνιμος ύφυπουργός των έξωτερικών και ο ύφυπουργός Τύπου άπ' την Κυβέρνησή μας, οι καλλιτέχνες που πήραν μέρος στην παράσταση Μπατερφλάυ, άρκετά μέλη της Αθηναϊκής Κοινωνίας, εκπρόσωποι των γραμμάτων και τεχνών και οι πρεσβευτάι Γερμανίας, Βουλγαρίας, Ισπανίας, Ουγγαρίας, Ρουμανίας και Νοτιοσλαβίας καθώς και μερικοί λοιποί ουδέτερος χωρών οι όποιοι ύπομειδώντες και άλληλοκοιταζόμενοι ειρωνικά παρακολουθούν τις δύο συνοδευόμενες σημαίες (Ιταλική και Ελληνική) στο μπουφέ και τη νευρικότητα του Ιταλού πρεσβευτού Γκράτσι και των λοιπών μελών της Ιταλικής πρεσβείας, που πηγαινοέρχονταν και κρυφομιλούσαν συνεχώς μετά του πρεσβευτού τους, αναγγέλοντας το περιεχόμενο του άποκρυπτογραφημένου τελεσιγράφου και τις προφορικές συνομιλίες και έντολές του ύπουργείου Έξωτερικών.

Την έπομένη 27 - 10 (καίτοι Κυριακή) στις 8.30' ο αρχηγός του Γεν. Επιτελείου μας Στρατηγός Παπάγος Άλξ. κάλεσε έκτάκτως στο γραφείο του τον Ιταλό στρατι- (Συνέχεια στη σελίδα 4)

ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ 1ης ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΙΤΑΛΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ 1940

Ο Έλληνικός λαός για να διατηρήσει το ψηλό ΤΡΙΠΤΥΧΟ Πατρίδα - Θρησκεία - Οικογένεια, σύσσωμος άντιπαράταχθηκε όπως πάντα, έναντίον αυτοκρατοριών, με πρώτη τη φίλη και σύμμαχο Ιταλία, που χωρίς αίτια, θέλησε εδώ και 38 χρόνια να άρπάξει και σκοτώσει την γειτονοπούλα της Ελλάδα.

Ποιός ξέρει γιατί! Με διαβουλεύσεις και άναβολές τριών μηνών άπεφάσισε και μας έπιτέθηκε ύπουλα από βορρά, την 28ην Οκτωβρίου 1940 μάλλον — για παιχνίδι, — χωρίς να σκεφτεί το τέλος.

ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

28η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ΜΕΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ καί ώρα 5.30' πρωινή κηρύχθηκε ο πόλεμος στα έλληνοσλαβικά σύνορα.

ΩΡΑ 6η ΠΡΩΙΝΗ :

Το έλληνικό ύπουργικό συμβούλιο, ένεκρινε τα διατάγματα περί κηρύξεως γενικής στρατεύσεως, πολιτικής και στρατιωτικής για άγώνα άνεξαρτησίας της «μητρός Έλευθερίας» και άγαπητής μας Πατρίδας που μέσα από παϊάνες, έπτε το ιστορικό ΟΧΙ.

Αρχή στρατιωτικών έπχειρήσεων στα Έλληνοσλαβικά σύνορα από της 5.30' πρωινής.

ΤΟ 2ον ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΝ του Γενικού Αρχηγείου Στρατού άναφέρει :

«Ο άγών έντοπίσθη επί μεθορίου γραμμής... Από έχθρικής αεροπορίας έδλήθησαν στρατιωτικοί τινές στόχοι άνευ ζημιών».

Αρχηγός της 1ης Έλληνικής στρατιάς ανέλαβε ο αντίστράτηγος Πιτσίκας.

29η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940:

Δεύτερη μέρα του άνεπάντεχνου πολέμου.

Διαπιστώθηκε ότι ο άνάνδρος τορπιλισμός του άντιτορπλικού μας «ΕΛΛΗ», έγινε την 8.25' ώρα της 15ης Αύγουστου 1940 κατά την πανερβόδη γιορτή της Κοιμήσεως Θεοτόκου στην Τήνο, από Ιταλικό ύποδρύχο.

ΤΟ 3ον ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΝ της δεύτερης μέρας λέγει :

«Κατά την διάρκεια της ημέρας... ο έχθρος έχρησιμοποίησεν έν Ήπειρω ισχυρές δυνάμεις μετ' έλαφρού και βαρέως πυροβολικού.

Αι ήμέτεροι κινήσεις έκτελούνται επί τη βάσει προδιαγραμμένου σχεδίου... Δράσεις έχθρικής αεροπορίας άσθενεστάτης».

Ο δέ έχθρος άρχισε να κατανοή ότι ή Ελλάδα δεν ήταν εύκολο να κατακτηθή.

«Νικητής θα παραδώση την άσπίδα του, κ' επάνω της, θα γείρη να πεθάνη».

30η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ :

Τρίτη μέρα του πολέμου. Στερεώνεται ή πίστις του έθνους στη νίκη. Άς είναι άμέτρητα τα βόλια του έχθρου...

ΤΟ 4ον ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΝ μας πληροφορεί :

«Ημέτεροι δυνάμεις έν σχεδία έτήρησαν καθ' όλην την ήμέραν της (Συνέχεια στη σελίδα 4)

ΝΕΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΒΥΡΩΝΟΣ

Κατόπιν άρχαιρεσιών στην Ένωση Ήπειρωτών Βύρωνος Άπτικης, έξ λέγει το πάρι κάτω νέο Δ.Σ. :

Πρόεδρος Άλξ. Καταρός, άρχιτέκτον, Α' άντ'δρος Παύλος Λώλες, (συν)χος Δημοσίου, Β' Αντ'δρος Δημ. Βακάλης, καθηγητής Έξων γλωσσών, Γεν. Γραμ. Γρηγ. Παππάς, τουριστικός πράκτορας, Είθ. γραμ. Γεώργ. Ρήνας, Βιομήχανος, Ταμίας Νικ. Λέτσας, Ιδιωτ. ύπάλ., Κοσμήτωρ Τασία Βουγά, (συν)χος εκπαιδευτικός και μέλη : 1. Γκόρτσος, πολ. μηχανικός και Θεόδ. Οικονόμου, αυτοκινητιστής. Διά την Έξελ. Έπιτροπή: Προϊστάμενος Ίωάν. Παπαμιχάλης, έπαγγελματίας, Γραμ. Δημ. Νασούλης άρτοποιός και μέλος Λεων. Ρωζούρης (συν)χος Δημοσίου.

ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ

Ο ΞΕΦΛΟΣ

Γράφει ο συγγραφέας Φάνης Μούλιος

Μπάτα ήτανε. Μ' αυτή άνασφάλτηκαν γενιές και γενιές σε σημείο που το έμβλημά μας θάπρεπε νάναι... ο Άραβόσιτος.

Ζεστή άπ' τον άυτοσχέδιο φούρνο και με τυρί άπ' τους Βλάχους ήταν άμβροσία, αλλά πάντοτε με τη συνοδεία ενός μαστραπά νερό. Άλλιώτικα ήταν δυνατόν να πιάς άπό πνιγμό και θυμάμι πολλές φορές το κόμπιασμα αν ήταν ξερή ή μπισμπότα και το έπιμονο χτύπημα στις πλάτες μας άπ' τους άλλους.

Όστόσο αυτή γνώρισε τις δόξες της στην κατοχή και μετά μεταπηδώντας στην Αθήνα, τότε που θεός μας ήταν το καλαμπόκι και τα παράγωγά του, το κουρκούτι και οι λογής έπινοήσεις με το προσόν ότι

χόρταινε χωρίς να παχαίνει. «Παραστάσεις έν τόπω και χρόνω» θα πουν οι ψυχολόγοι δικαιολογώντας το ξανόιγμα στο θέμα μας. Όμως για μένα ίσως και για σ'ε, ή μνήμη δεν μπορεί και δεν πρέπει να σταθεί στους άρτους πολυτελείας και στα διάφορα σύγχρονα παρασκευάσματα διατήρησης θάνα άσβεία στη βεά Δημητρά.

Μετά το μάζεμα του καλαμποκιού που γινόταν σχεδόν ιεροτελεστικά, θυμάμι τα ζώα — κυρίως άν όχι άποκλειστικά γαϊδούρια — να μη φαίνονται σχεδόν καθόλου άπ' τις φούντες του καθώς άγκομαχώντας άνηφόριζαν από χωριό. Ύστερα ντιανιάζονταν σε άποθήκες — κατόγια και εκεί κατά του Άί

— Δημητρίου άρχισε ο «ξέφλος» άπόσπιτι σε σπίτι με τη σειρά μέσα σε μία ελαστική πανοδία από τραγιάδα, ρακι και πηγαίντες της πλάκας. Κι ήτανε στ' αλήθεια πολύ διασκεδαστικό κι ως ένα σημείο άγανιώδες το πρώτο θάδρισκε την «πούλα» δηλ. το κόκκινο καλαμπόκι.

Στη συνέχεια οι καρποί σάρευονταν άσπροι - άσπροι, έλιθιζαν, ζαή και άπαντοχή του νοικοκύρη. Ύστερα κρεμόντουσαν στις γραντές σε άρμάδες παίρνοντας με τον καιρό ένα χρυσάφι χρώμα μέχρι να ξεκρεμαστούν, να ξεπυραυλόν και να φτάσουν στο νερόμυλο.

Από κει κι έπειτα όλα έπαυαν την τυπική διαδικασία του άλέσματος με τα «ξάα» του μύλωνά, ως το φούρνο.

Τώρα πιά δεν ύπάρχει ούτε για δείγμα και ή μπισμπότα είδος πολυτελείας. Άλλωαίτια όμως πώς θα γινόταν χρονογράφημα;

ΦΑΝΗΣ ΜΟΥΛΙΟΣ

